

ju.remissvar@regeringskansliet
ju.13@regeringskansliet.se.
marika.kurlberg@regeringskansliet.se
ludvig.kimby@regeringskansliet.se

PRV:s yttrande över lagrådsremissen om privatkopieringsersättning (Dnr Ju2025/01727)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design och varumärke. PRV är tillsynsmyndighet för kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

PRV arbetar för att höja kunskapen om immaterialrätt och immateriella tillgångar i Sverige så att nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant ska kunna stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft.

Sammanfattning

PRV ser positivt på att tillsynsmandatet tydliggörs genom ändringar i lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU) och välkomnar att en särskild privatkopieringsnämnd inte inrättas. PRV bedömer att arbetsbelastningen ökar och bör följas upp med möjlighet till resursjustering. Vidare anser PRV att författningskommentaren bör klargöra vilket minimiunderlag organisationer ska tillhandahålla och förtydliga hur PRV:s tillsyn ska samordnas med medling i PMD. Nedan utvecklar PRV skälen för detta.

Utökad tillsyn (avsnitt 6.8)

PRV ser positivt på att tillsynsmandatet tydliggörs genom ändringar i 1 kap. 3 § och 9 kap. 2 § lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU). Det säkerställer att regler om sakliga och icke-diskriminerande villkor samt informationsskyldighet även gäller för privatkopieringsersättning (PKE). Att kravet på rimlig ersättning inte omfattas är en lagteknisk avgränsning som undviker att PRV belastas med prisregleringsfrågor.

Bedömningar av saklighet och icke-diskriminering förutsätter relevanta underlag och kan innebära komplexa ärenden, exempelvis när återförsäljare eller importörer erbjuder olika villkor för liknande produkter. Informationsskyldigheten är avsiktligt hållen på en övergripande nivå, vilket väcker frågor om vilken detaljeringsgrad som krävs för att uppfylla lagens krav.

För att tillsynen ska bli effektiv bör det i författningskommentaren klargöras att organisationen ska kunna tillhandahålla ett minimiunderlag, exempelvis korta kopieringsstudier, metodbeskrivningar eller känslighetsanalyser. Detta ligger i linje med remissens uttalande om en övergripande informationsnivå men är nödvändigt för att PRV i praktiken ska kunna pröva likabehandling.

Ingen privatkopieringsnämnd men medling vid PKE-avtalstvister i PMD (avsnitt 5 och 7)

PRV välkomnar regeringens förslag i lagrådsremissen att avstå från att inrätta en särskild privatkopieringsnämnd. I stället stärks lagregleringen och möjligheten till medling vid tvister om avtal om privatkopieringsersättning i PMD införs. Detta ligger väl i linje med PRV:s tidigare yttrande där verket framhöll att en nämndlösning krävde vidare analys och skulle medföra administrativa kostnader. PRV bedömer att medlingslösningen är ett viktigt komplement som kan bidra till att avlasta konflikter om avtalsvillkor och ersättningsnivåer vilket indirekt stärker förutsättningarna för en effektiv tillsyn.

Det bör i författningskommentaren förtydligas hur PRV:s tillsyn ska samordnas med medling i PMD. Utan klargjorda spelregler finns en risk för parallella processer med överlappande frågor. Ett uttryckligt förtydligande skapar tydlighet för såväl ersättningsskyldiga som rättighetshavare och motverkar onödig processtaktik.

Konsekvenser för PRV (avsnitt 9)

Regeringen bedömer att den utökade tillsynen kan hanteras inom befintliga resurser. PRV konstaterar att en varaktig arbetsökning är att vänta och att arbetsbelastningen därför bör följas upp systematiskt under det första året efter ikraftträdandet, med möjlighet till justering av resursramar vid behov. Regelbunden återsrapportering till Klimat- och näringslivsdepartementet skapar förutsättningar för en ändamålsenlig uppföljning av uppdraget. En sådan ordning säkerställer att tillsynen kan bedrivas effektivt och rättssäkert även vid en högre ärendevolymer än förväntat.

För en effektiv hantering kan särskilda rutiner behöva utvecklas för PKE-ärenden, bland annat:

- mallar för begäran av uppgifter och underlag
- vägledning för tolkning av saklighet och informationsskyldighet
- kommunikation till marknaden om gränsdragningen mellan PRV:s tillsyn och domstolarnas prövning

Ikraftträdande

PRV noterar att lagändringarna avses träda i kraft den 1 september 2026. Detta ger myndigheten tid att förbereda vägledningar, rutiner och resurshantering innan det nya tillsynsuppdraget träder i kraft.

EU-rättsliga aspekter

PRV konstaterar att remissen endast i begränsad utsträckning behandlar den senaste EU-praxisen. Avgöranden som Telia, Jamendo och Reprobel III rör frågor om rimlig kompensation, kollektiv förvaltning och ersättningsfördelning och är därför av betydelse för utvecklingen på området. Frågan om ersättning vid molnlagringstjänster för privat bruk, som prövades i Austro-Mechana (C-433/20), nämns i lagrådsremissen men lämnas uttryckligen utanför den föreslagna regleringen. Den ökande användningen av molntjänster kan dock påverka hur det anordningsbaserade ersättningssystemet förhåller sig till EU-rättens krav på rimlig kompensation.

PRV vill understryka att utvecklingen bör följas noggrant så att systemet även framöver uppfyller EU-rättens krav. Eventuella anpassningar av ersättningsordningen ligger utanför PRV:s tillsyn och är ytterst en lagstiftningsfråga.

Slutsats

PRV välkomnar förslaget att ge myndigheten en tydligare men avgränsad tillsynsroll på privatkopieringsområdet. Lagstiftningen stärker förutsebarheten i fråga om avtalsvillkor och informationsskyldighet samtidigt som ersättningsnivåerna förblir en lag- och domstolsfråga. PRV understryker att regeringens bedömning av resursbehovet bör följas upp genom intern uppföljning för att säkerställa att tillsynen kan bedrivas effektivt. Medlingsmöjligheten i PMD är ett värdefullt komplement till tillsynsordningen. PRV ser det som väsentligt att förberedelser påbörjas i god tid inför ikraftträdandet den 1 september 2026.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Jardfelt efter föredragning av seniora juristen Thomas Riesler. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit chefsjuristen Magnus Ahlgren, avdelningschefen Andres Delgado Lopez och enhetschefen Elisabeth Bill. Ärendet signeras elektroniskt.